

Fem servir "cookies" pròpies i de tercers per elaborar informació estadística i mostrar-li continguts, serveis i publicitat personalitzada a través de l'anàlisi de la seva navegació. Si continua navegant accepta el seu ús. [Més informació i canvi de configuració.](#) ✓

Serveis

02 de juny de 2017

Identifica't o Registra't

02.06.2017

SUBSCRIU-TE

Diari de Girona

Girona
34 / 20°Figueres
32 / 22°Blanes
29 / 21°

Menú

Local

Més Notícies

Esports

Economia

Opinió

Cultura

Oci

Tendències

Comunitat

Multimèdia

Menú principal Catalunya Espanya/Internacional Fets i Gent **Dominical**

Menú principal

Diari de Girona » **Dominical**

0

Un viatger a la Bisbal del 1890

Luciano García del Real va sentenciar a la revista «La Il·lustració Catalana» que els terrissaires bisbalencs convertien el fang en or i eren un honor per a la indústria nacional; també va tenir una llarga conversa amb literats

Xavier Valeri | | 05.06.2017 | 06:58

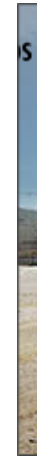
Luciano García del Real va viatjar de Palafrugell a la Bisbal amb tren i amb la companyia de Joan Sitjar (Castell d'Aro, 1850-1899), el poeta de la Vall d'Aro. En el viatge de Llagostera a Sant Feliu de Guíxols, el paisatge que va definir de pessebre de Nadal havia fer recordar a García del Real que Sitjar vivia en una de les masies que decoraven el paisatge com si fos un pessebre. Com ja vaig explicar, Sitjar era un propietari rural molt dedicat a la literatura que havia sabut que García del Real era a Palafrugell i l'havia anat a visitar per després anar a presentar-li els seus amics de la Bisbal. El periodista va narrar el viatge a la capital del Baix Empordà en els números 258 (15-4-1891) i 259 (30-4-1891) de La Il·lustració Catalana. Tot i que els textos van ser publicats l'any 1891, García del Real havia estat a la Bisbal el 1890, el mateix any en què també va estar a Banyoles, Cassà de la Selva, Llagostera, Sant Feliu de Guíxols, Palamós i Palafrugell; les visites a aquestes localitats ja han estat publicades al Dominical del Diari de Girona, que també publicarà en les properes setmanes les etapes encara pendents d'aquest seu periple per les comarques gironines.

Un viatger a la Bisbal del 1890

En el decurs del viatge cap a la Bisbal, el poeta Sitjar va assenyalar una masia i li va dir a García del Real: «Veu aquella casa? Doncs en ella hi va escriure Coll i Vehí les obres que li han donat més fama». Sitjar era amic de Jacint Verdaguer i de l'escriptor occità Frédéric Mistral i un gran catalanista. Per tant, estava al cas que Josep Coll i Vehí (Torrent, 1823-Girona-1876) va ser catedràtic de retòrica i poètica a Madrid i Barcelona. Va col·laborar al Diari de Barcelona, on va fer amistat amb Joan Mañé, Manuel Duran i Bas i Estanislau Rabassa. Ell i els seus amics eren partidaris de mantenir les tradicions i les costums catalanes. Entre d'altres, Coll i Vehí va publicar La sàtira provençal (1861), Les fires de Sant Tomàs (1875) i El Anacreonte Hispano-Revolucionario (1872).

Un cop a la Bisbal, van baixar del tren i van anar a passejar per l'avinguda de les Voltes, que llavors eren noves. Havien estat projectades per l'arquitecte Martí Sureda Deulovol el 1854. El periodista viatger va definir el que veia: «L'entrada de la població ofereix un curiós contrast entre l'antic i el modern que s'accentua quan una persona contempla el castell i després passa per davant de cases tan boniques com la d'en Fina o el xalet d'en Carreras». Situat al centre de la localitat, el castell de la Bisbal és l'antic

Contingut per a tu

Girona es lleva amb temperatures gèlides i el migdia superaran els 20 graus

02-05-2018

Avicii es va suïcidar amb un tros de vidre trencat

01-05-2018

La Bisbal celebra la XXVIII Fira Mercat al Carrer de l'1 de maig

01-05-2018

Un home resulta ferit greu en caure de 15 metres en un accident de muntanya a Beuda

01-05-2018

palau dels bisbes de Girona, que eren senyors de la vila. És una bona mostra de l'arquitectura civil de l'edat mitjana.

El poeta i el periodista van anar a visitar el senyor Ramon Masifern, un col·laborador de la revista La Il·lustració Catalana que alhora era rellotger. Ramon Masifern (La Bisbal, 1862-Barcelona, 1936) tenia 31 anys. En la vida que li esperava dirigiria El Bisbalense, L'Olotí, El Menestral i La Voz del Género de Punto. Un any després de la trobada guanyaria la Flor Natural als Jocs Florals de Barcelona. El seu fons es conserva a la Biblioteca de Catalunya.

Van anar a la rellotgeria, on Masifern els va presentar el senyor Ramon Enric Bassegoda i Amigó (La Bisbal, 1856-Barcelona, 1921) que era el metge i també un afeccionat a la poesia i la literatura. Va col·laborar a La Renaixença, Lo Gai Saber, la Revista de Girona i La Il·lustració Catalana. Havia de participar en el Primer Congrés Internacional de la llengua catalana. Va traduir al català alguna de les Odes d'Horaci.

Tots quatre es van asseure i van parlar de la Bisbal i de tot. Al seu reportatge, Luciano García del Real va escriure: «Quina assentada vàrem fer a la rellotgeria». Després de parlar de les històries i historietes, García del Real es va aixecar i va dir: «Senyors, desitjo veure la famosa terrissa de la Bisbal».

Joan Sitjar, Ramon Masifern, Enric Bassegoda i Luciano García del Real van anar a la terrisseria de Ramon Serradell. El senyor Serradell els va rebre en un despatx decorat amb una rica biblioteca, cosa que va agradar molt a García del Real. Després van voltar pel taller, on Serradell els va mostrar la qualitat de l'argila del país. El reporter va escriure: «Un cop elaborada i passada pel forn adquireix una duresa de ferro». García del Real va agafar una rajola i hi va picar amb força a sobre i no es va trencar. Com que la rajola va produir un so metàl·lic, el periodista va dir: «No em sorprèn, perquè són de ferro».

Serradell va aprofitar per explicar que al seu obrador s'hi treballava amb tots els avenços coneguts de l'ofici i algunes màquines. A l'obrador feien rajoles i material per la construcció. Luciano García del Real es va fixar en unes barres catalanes gravades en el segell de l'empresa. Les quatre barres estaven entre els noms de Pere Pasqual (fundador de l'empresa) i de Ramon Serradell (gendre de Pasqual i

La DO Empordà es promoció a Roses amb la Mostra de Vins

01-05-2018

Madrenas defensa una "brutal" inversió de 3.650.000 euros en formació i creació artística

02-05-2018

continuador del negoci). Serradell li va explicar que el segell havia estat fet per Pere Matas, gravador de Barcelona.

Després, el seguici de poetes i literats va anar a veure les terrisseries més importants de la Bisbal. Van anar a can Andreu Visens, la de Baldomero Serra i Maragelada i la de Pere Martí i Oliveras. Van veure terrissa per a jardins, de taula i rajoles per baranes. Luciano García del Real va concloure que els industrials de la Bisbal convertien el fang en or i eren un honor per la indústria nacional.

El poeta Joan Sitjar el va acompanyar a l'església de la Pietat, on s'hi venerava un admirable Natzarè, famós a tota la província. Quan va veure l'eloqüència del dolor expressat en el diví rostre, el periodista va quedar ben emocionat. Va demanar: «A qui es deu aquesta obra mestra?». Sitjar li va respondre que era un regal fet cent anys abans per J. Pagès, un bisbalenc que havia anat a viure a Amèrica.

Luciano García del Real havia tingut feines en escoles i havia escrit llibres de text, com ara Páginas de la creación, Enciclopedia de historia natural, o Resumen de todas la ciències naturales. Era una persona que estava al dia dels avenços científics, per la qual cosa tenia en compte el que abans havien publicat Cuvier, Humboldt, Darwin, Spencer i Bhrew. Per això trobava a faltar la visitar a les escoles que feia a cada localitat que visitava. Va preguntar a Masifern: «Com va la instrucció pública aquí?».

Ramon Masifern va respondre que anava molt bé, com a tota la província. Per convèncer García del Real, el va acompanyar a l'escola pública, la qual estava dirigida pel mestre Francesc Serrat. A més de portar l'escola pública, Serrat dirigia un col·legi agregat de primera ensenyança. Masifern també li va presentar una escola dirigida per una filla de Francesc Serrat. Tenien un professor de música que es deia Carreras i era compositor. Es tractava de Joan Carreras i Dagàs (Girona,1828-La Bisbal,1900), que va estar implicat en la creació de la Principal de la Bisbal i va formar músics que van esdevenir primeres figures del món de la sardana com ara Josep Casanovas, Josep Pi i Pascual, Josep Maria Soler i Montaner i Pere Rigau. La seva obra de composició és de més de 2.000 peces, entre les quals hi ha misses, motets, òperes, sarsueles i sobretot sardanes.

A la nit, García del Real va visitar l'Escola Municipal de Dibuix, que llavors estava dirigida per Joan Coromina. L'escola de dibuix era molt important en una localitat, on la tècnica de la ceràmica era

L'últim

El més llegit

1. El Pla V de Temps de Flors
2. Lloret contracta quatre informadors cívics aquesta temporada d'estiu
3. Els ajuntaments posen els darrers detalls al Pla Especial de l'Alta Garrotxa
4. Alcalá: "Tot passa per guanyar l'Eibar"
5. Atropellen una dona de 70 anys a l'Escala
6. Les xifres de Temps de Flors
7. Begur promou una quinzena d'hortos ecològics de titularitat municipal
8. Adrià Pujol s'endú el Premi Serra d'Or per la traducció de "L'eclipsi", de Georges Perec
9. El Trueta i Santa Caterina digitalitzen els registres de benestar fetal i dels parts
10. Mojica ho dona tot ballant amb el 'Negro de la Salsa'

essencial. Joan Coromina Pujol (Sant Cristòfol de les Fonts, 1850-la Bisbal, 1922) és ara considerat una persona que va aportar nous procediments en l'elaboració de la ceràmica. Havia estat format a l'Escola de Belles Arts d'Olot. Un any després de la visita, Coromina va obtenir el títol d'Escola Menor de Belles Arts per l'Escola Municipal de Dibuix de la Bisbal.

Quan García del Real va visitar la Bisbal, Coromina s'havia casat en segones núpcies amb Concepció Figueras. El seu fill gran, Joan Baptista Coromina, era un nadó o estava a punt de néixer i el segon fill, Alfons, encara tardaria un any a néixer. Més tard muntarien l'empresa Coromina i fills. Els dos fills van ser molt importants en la història de l'Escola de Belles Arts de la Bisbal (Xavier Rocas Gutiérrez, Ceràmica i arquitectura. Els Coromina). Joan Coromina va ser l'autor dels dibuixos de la Bisbal que La Il·lustració Catalana va publicar en els números en què Luciano Garcia del Real va explicar la visita a la localitat.

Una doble alegria

Més tard va anar a l'Ajuntament a visitar l'arxiu, que era cuidat pel secretari Carreras, i hi va trobar l'alcalde, Primitiu Sauch. L'alcalde li va parlar de les obres. Entre les fetes, hi havia el Passeig. Segons explica, ja el coneixia perquè el poeta Joan Sitjar l'hi havia dut, perquè conegués les noies de la Bisbal. El poeta li va presentar les dues noies més maques. García del real explica que «d'una d'elles, alta, cara de roses i aire majestuós, va dir-me que era la neboda del fundador de La Il·lustració Catalana, en Sanpons, que també era fill de la Bisbal». Carles Sanpons i Carbó havia fundat La Il·lustració Catalana i havia apostat pel sistema de reporters sobre el terreny com era Luciano García del Real i reforçar els continguts amb dibuixos i gravats dels millors artistes. Carles Sanpons havia mort el 1883. El cas és que García del Real va saludar amb doble satisfacció la noia.

Com a cada localitat, el reporter viatger va visitar també els casinos i els cafès; el Bisbalenc, el Centre Líric. Va anar al Bisbalenc, vora els arcs. Va quedar molt admirat de la sala, on feien cada any una festa en honor dels escriptors provençals que havien acudit a celebrar la restauració dels Jocs Florals. Va anar al Centre Líric, que estava dirigit per Salvador Baquer, qui li va explicar que a la Bisbal hi havia la fàbrica de gasoses del senyor Fèlix Llaty. La va voler tastar i la va trobar molt bona. Baquer va aprofitar per fer referència a la fàbrica de taps del senyor Joan Servià i les fàbriques de taps, mantes, tapaboques i conxes de cotó de Pere Carreras, conegut com en Cúa.

PATROCINADO

Viaja a París con Maille

Explora cada sabor en la escuela de cocina Maille y gana un viaje a París.

Cúa era el segon cognom i Pere Carreras Cúa s'estimava més que li diguessin Cúa, perquè de Carreras n'hi havia molts. Sabut de l'existència de les fàbriques de Pere Carreras, el reporter les va visitar i hi va trobar Pere Carreras Cúa, un senyor molt amable, que li va donar una targeta que exposava: Pere Carreras (Cúa). Posat en el tèxtil, va anar a veure la fàbrica de la Vidua de Joan Esteva. Feien faixes, cinta pels uniformes de la Guàrdia Civil i altres. En la visita el va acompanyar el director de la fàbrica, Josep Marquet. Abans de marxar va voler saber on feien els cuirs de la Bisbal i el van acompanyar als establiments Vidua de Frederic Romaguera i fill i de Josep Maria Roig.

Al final Luciano García del Real, fill d'Oviedo que havia viscut molt a Madrid, es va definir com a cronista de coses catalanes. A cada visita solia fer referència a l'estimació que sentia per Catalunya i moltes vegades sense dir res els interlocutors abans de presentar-li una persona li deien: «Ha nascut a tal lloc, però ja és quasi tan català com vostè». Va agrair la col·laboració de Ramon Masifern, de Josep Maria Fina (advocat), de Marià Vila i Sagluti, de Josep Llach (farmacèutic), d'Antoni Reig (catalanista), d'Agustí Boi (propietari i artista) i de Paulí Figueras (una persona estimada a la Bisbal).

Va pujar al tren de Flaçà per continuar el seu periple per les comarques gironines i de seguida va notar que la pols el molestava. Tot i això, va admirar el paisatge sembrat de masies i veïnats. ?

[Compartir a Facebook](#)

[Compartir a Twitter](#)

Temes relacionats:

Luciano García del Real

Per comentar t'has d'[iniciar sessió](#) o [registrar-se](#).

Els comentaris estan subjectes a moderació prèvia i han de complir les [Normes de Participació](#)